

De das – Loonse en Drunense Duinen, De Brand, landgoed Huis ter Heide en omgeving

Jaarverslag 2009

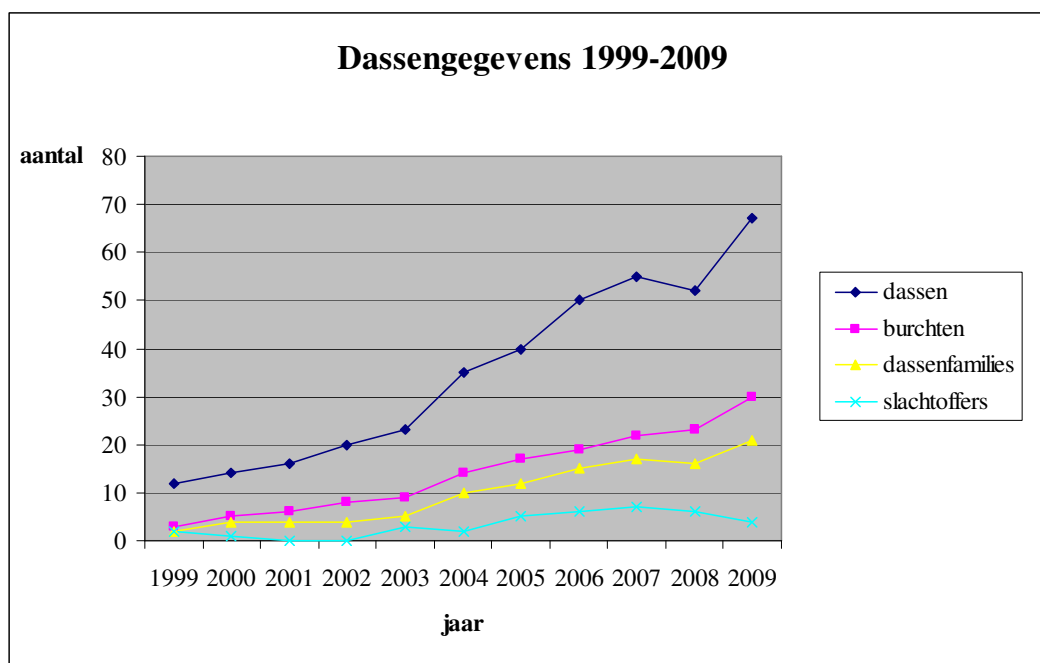
1. Jaarverslag	2
2. Overige gegevens	4
3. Dode dassen	6
4. Pers en rondleidingen	6
5. Toekomstige ontwikkelingen en wensen	7
Bijlage 1 kengetallen	8
Bijlage 2 specificatie slachtoffers	9

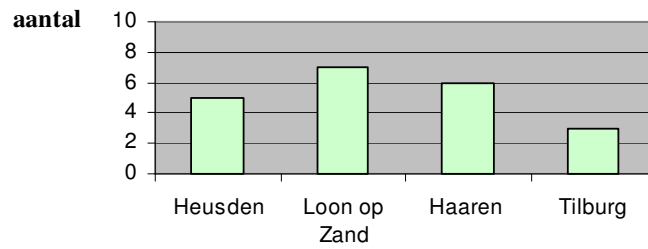
foto: Bert van Opzeeland – Udenhoutseweg in Tilburg

1. Jaarverslag

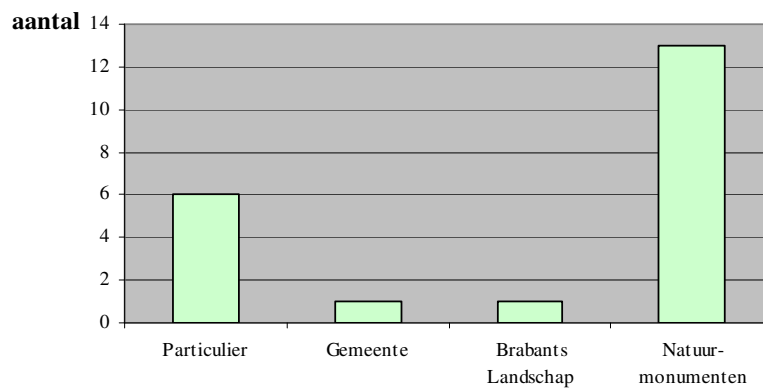
1. Het uitzetproject dat startte in augustus 1999 is een groot succes geworden. De afgelopen tien jaar is de populatie gestaag gegroeid en de das heeft zich verspreid over een groot gebied. In de jaren 1999 tot 2004 werden in het Nationaal Park De Loonse en Drunense Duinen totaal 21 dassen uitgezet in het kader van een herintroductieproject. Over de hele Duinen verspreidt komen nu dassenfamilies voor waarvan de meeste in de randwallen wonen. Maar ook diep in het bos zijn families te vinden. In De Brand heeft de das plekken gevonden die juist iets hoger in het landschap liggen. Op het landgoed Huis ter Heide liggen een aantal sterke burchten;
2. De populatie dassen per 31-12-2009 wordt op 67 geschat en is 15 hoger dan de stand per 31-12-2008 (52 dieren);
3. Het aantal burchten bedraagt eind 2009 30 waarvan 21 het gehele jaar zijn bewoond, waarin 21 dassenfamilies wonen.
4. Er zijn maar liefst vijf nieuwe dassenfamilies bijgekomen. Er raakten geen bewoonde burchten onbewoond. Opgemerkt wordt dat waarschijnlijk één of meerdere bewoonde burchten nog niet bekend zijn;
5. Geschat wordt dat in minstens negen burchten jongen zijn geboren;
6. Vier dassen sneuvelden in het verkeer, waarvan twee op de Gommelsestraat, één op de Udenhoutseweg in de gemeente Tilburg en één op de Margrietweg in de gemeente Heusden;
7. Er is een evenwichtige leeftijdsopbouw;
8. In het gehele Nationale Park en in aangrenzende gebieden komen sporen en bewoning van de das voor;
9. Er is een burcht met 45 ingangen, een andere heeft een oppervlakte van ongeveer 1.400 m²;
10. Een verdere verdichting van bewoonde burchten zal naar verwachting plaatsvinden ten westen van de N261, in de omgeving van het Hengstven (oostelijk deel) en in het noordelijk deel van de duinen (de Margriet en Plantloon) en de das zal zich verder gaan verspreiden;
11. Naar aanleiding van het grote aantal doodgereden dassen op de Udenhoutseweg werd in 2006 aan de gemeente Tilburg verzocht maatregelen te nemen. De Provincie Noord-Brabant gaf € 100.000 subsidie voor de aanleg van dassenraster en –tunnels. In juli 2009 werden twee tunnels en dassenkerend raster aangelegd op de Udenhoutseweg en een tunnel en raster op de Schoorstraat nabij het kapelletje. In december werden deze feestelijk geopend, hoewel de tunnel in de Schoorstraat helaas onder water stond en niet kan worden gebruikt;
12. Het is wenselijk een aantal wegen te voorzien van rasters en tunnels. Omdat de das zich steeds verder zal gaan verspreiden, dient ook gekeken te worden naar bijv. de N65, de weg tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch.

Dassenfamilies per gemeente 2009

Dassenfamilies per eigenaar 2009

2. Overige gegevens

foto's: Bert Schuurman – Travel Bug

1. Vanwege het feit dat de dassen over een groot gebied zijn verspreid is het onmogelijk geworden om zelf alles bij te houden en te inventariseren. Veel personen maakten het mij mogelijk om alles 'in kaart' te brengen en te houden en enkelen hebben een burcht 'geadopteerd';
2. Naar aanleiding van een dassenlezing in het Natuurmuseum in Tilburg begin 2009 meldden zich enkele personen die samen met mij de das wilden gaan volgen. Het zijn Jelle van Aalst en Peter Kuijpers, zij monitoren voornamelijk het westelijk deel. Zij zijn evenals ik lid van de inventariseerders van Natuurmonumenten (NM), waarvan Leo de Bruijn de coördinator is. In verband met structuur bij het verzamelen van gegevens werd een protocol opgesteld en een inventarisatieformulier gemaakt. In totaal werd 183 keer een burcht bezocht, dit is een gemiddelde van 6 keer per burcht verspreid over het jaar;
3. De inventarisatiegegevens worden onder andere aangeleverd bij NM en Dassenwerkgroep Brabant die deze samen met andere Brabantse gegevens bij Das&Boom aanlevert. Hierdoor is het mogelijk regionale en landelijke overzichten samen te stellen, de das te volgen en adviezen te geven;
4. Ik bedank hierbij Jan Brabers, Leo de Bruijn, Gerard van de Burg, Hemmo Dekkers, Jan van Dongen, Frans Kapteijns, Toon Loonen, Fons Mandigers, Jan Meesters, Jan van der Meijden, Lex

Querelle, Joep Tomlow, Jan Verhagen en Hugo van der Wal van NM en Marlies van Iersel, Joost van Balkom, André van Drunen, André en Mattijs Janssen, Kees Kraneveld, Cees van der Meijden, Bert Schuurman, Harrie Smits, Peter van der Velden en Peter van de Ven voor hun inbreng;

5. De Travel Bug (TB) werd door Bert Schuurman in omloop gebracht met de bedoeling de das in het 'zonlicht' te zetten. Bij deze TB hoort informatie zodat de geocacher, die deze TB meeneemt en registreert, informatie kan krijgen over de das en het succes van het uitzetprogramma. De aanleiding was het 10-jarig jubileum van de herintroductie van dassen in de Loonse en Drunense Duinen in augustus 2009. Men kan volgen waar de TB nu is en waar deze is geweest. Sinds kort is de TB echt op reis gegaan en bevindt zich nu nog dicht bij huis nabij de Elshoutse wielen in Elshout (gemeente Heusden). De link naar de TB pagina is:
<http://www.geocaching.com/track/details.aspx?tracker=tb2741d>. Onderaan de pagina is zichtbaar waar deze is geweest en wie hem heeft gelogd. Veel loggers hebben een leuke reactie achtergelaten (zie foto's van de TB);
6. In 2009 werden vier dassen verkeerslachtoffer. Dit is ong. 6% van de totale populatie. Er werden geen dassen met een tatoeage teruggemeld;
7. Het totaal aantal slachtoffers over de periode 1999-2009 bedroeg 36, waarvan 17 beren, 10 zeugen en van 9 was het geslacht onbekend. Omdat er relatief weinig slachtoffers vallen, is de leeftijdsopbouw evenwichtig;
8. Aantal slachtoffers per gemeente over de periode 1999-2009:
 - Haaren 9
 - Heusden 6
 - Loon op Zand 2 en
 - Tilburg 19
9. Advies werd gegeven aan het Waterschap Aa en Maas m.b.t. het hoofdstuk over de das in het rapport Drongelens Kanaal natuurwaarden 2008, studie voor een toekomstig beheerplan;
10. N.a.v. het plan Hooie Bank langs de Nieuwkuijkseweg in Vlijmen werd een zienswijze ingediend bij de gemeente Heusden. In het plan was één dassentunnel voorzien onder de Nieuwkuijkseweg. Van een dassenraster aansluitend met het bestaande raster werd niet gesproken. Ook een tunnel met bijbehorend raster aan de Honderdbunderweg werd niet opgenomen. N.a.v. de zienswijze en een werkbezoek 'in het veld' met het bureau Optifield, die het plan had opgesteld, werden de voorzieningen alsnog toegevoegd in het plan;
11. In de duinen werd een aantal paaltjes gezet door wandelcentrum Midden Brabant als onderdeel van een wandelroute, met daarop het logo van een das;
12. Aan de natuurvereniging 'Landschap, Natuur en Milieu Haaren (LNMH)' werd advies gegeven over de aanleg van dassenraster en -tunnels en waar de knelpunten zich bevinden in de gemeente Haaren. Zij heeft een project opgestart om in overleg met de gemeente te bekijken of deze mee wil werken aan de aanleg ervan;
13. Er komen steeds meer (betrouwbare) meldingen binnen van dassenactiviteit ten zuidwesten van Tilburg. Een dassenfamilie is echter nog niet gevonden;
14. De dassenwerkgroep Brabant (Noord-Brabant) heeft een eigen website: www.dassenwerkgroepbrabant.nl, hierop is het wel en wee van de das in onze provincie te zien. Tevens geeft zij een nieuwsbrief uit. Deze is digitaal en wordt via e-mail toegezonden. Giften en Donaties aan de dassenwerkgroep Brabant kunnen onder bepaalde voorwaarden fiscaal aftrekbaar zijn. Zij is door de belastingdienst aangewezen als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).

3. Dode dassen

Voor specificaties per das zie bijlage 4: specificatie slachtoffers

Overzicht uitgezette dassen en terugmeldingen:

aantal dassen (getatoeëerd)	datum uitzetten			Totaal
	27-aug-99	25-sep-01	23-sep-04	
beer	6	2	3	11
zeug	6	1	3	10
totaal	12	3	6	21

datum terugmelding	beer óf zeug	aantal terugmeldingen			
		27-aug-99	25-sep-01	23-sep-04	Totaal
18 februari 2000	beer	1			1
14 januari 2005	beer	1			1
2 april 2007	beer	1			1
25 april 2007	beer	1			1
10 oktober 2007	beer		1		1
totaal tot en met 2007		4	1	0	5
waarvan beren		4	1		5
waarvan zeugen		0	0		0

Overzicht dassenslachtoffers vóór 1999 tot en met 2009:

Aantallen dassen	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	1999 tm 2009
slachtoffers	2	1			3	2	5	6	7	6	4	36
waarvan: beer	1	1			1	1	2	1	5	2	3	17
zeug	1				1		2	4	1	1		10
onbekend					1	1	1	1	1	3	1	9
slachtoffers waarvan gemeente:												
Heusden	1						2	1	1	0	1	6
Loon op Zand										2		2
Haaren	1				3	1	1		2	1		9
Tilburg		1				1	2	5	4	3	3	19

4. Pers en rondleidingen

1. Samen met Frans Kapteijns van NM werd een persbericht over het jaar 2008 opgesteld, dat aan een groot aantal organisaties en personen werd verstrekt;
2. Begin januari werd in het Natuurmuseum in Tilburg een dassenlezing gegeven door Ton Popelier van Dassenwerkgroep Brabant. Hier werd nader ingegaan op de das in de duinen;
3. Eind augustus werd uitgebreid aandacht besteed aan '10 jaar dassen de Duinen'. Er werd teruggekeken over de periode augustus 1999-augustus 2009. Het Brabants Dagblad publiceerde in al haar edities een uitvoerig artikel over het item waarop ik veel positieve reacties heb gehad. In overleg met Frans Kapteijns werd het artikel op de web-site van NM geplaatst en was het in veel natuurladen en op web-sites te vinden;
4. Er werd een dassenwandeling gegeven voor 'Natureluurs', een jeugdnatuurgroep, gelieerd aan het IvN in Oisterwijk. Het aantal deelnemers bedroeg ong. 20;
5. Er werd een dassenwandeling gegeven voor de inventariseerders van NM. Het aantal deelnemers bedroeg ong. 25;
6. Bij diverse wandelingen werd uitleg gegeven over de stand van zaken m.b.t. de das;
7. Regelmatig kwamen er vragen over de das binnen en meldingen van dassen die werden gezien.

foto: Cees van der Meijden - rondleiding voor 'Natureluurs'

5. Toekomstige ontwikkelingen en wensen

Verwacht mag worden dat de das zich nog verder in het gebied zal verspreiden. Vooral ten westen van de N261 zullen zich nog enkele families vestigen. In het noorden en oosten van de Duinen zal een verdichting plaats gaan vinden. Er zullen hier en daar nog families bij gaan komen, waarna een stabilisatie zal gaan optreden. Door de Provincie Noord-Brabant worden plannen gemaakt voor ontsnippering van de N261. Dit geldt ook in de gemeente Tilburg voor de Burgemeester Bechtweg.

In de migratiezone tussen de dassenpopulaties in de omgeving van St. Michielsgestel/Boxtel en de populaties van de Duinen zijn nog geen burchten bekend. Er worden in de zone burchten verwacht, echter dit laat lang op zich wachten. Ook de aanleg van een Natuurbrug over de N65 door het Helvoirts Broek is wenselijk.

Het gebied ten westen van landgoed Huis ter Heide is niet zo geschikt voor de das. Er moet echter niet uitgesloten worden dat deze hier en daar opduikt, op zijn weg naar West Brabant. De aanleg van een robuuste Ecologische Verbindingszone (Huis ter Heide – Dorst) als onderdeel van de Groene Mal van de gemeente Tilburg is voor een verdere verspreiding van de das van groot belang, maar ook de aanleg van de natuurbrug Woudspoor over de snelweg tussen Tilburg en Waalwijk.

Om de dassen en andere dieren een 'handje te helpen' is het wenselijk op wegen waar vaak dassen oversteken, dassenraster en -tunnels aan te leggen. Het betreft vooral de volgende wegen:

- Heusden: Honderdbunderweg/Nieuwkuijkseweg en Margrietweg
- Haaren: De Heikant, Oude Bosschebaan en de Margrietweg
- Loon op Zand: autoweg N261 en Kasteellaan
- Tilburg: Loonse Molenstraat en de Burgemeester Bechtweg en
- de weg tussen Tilburg en 's-Hertogenbosch (N65).

Bert van Opzeeland
Hopbel 10
5251 CS Vlijmen
073-5113213
vanopzeeland@hotmail.com
www.dassenwerkgroepbrabant.nl
3 januari 2010

De volgende pagina's bevatten enkele bijlagen. Om deze beter te kunnen lezen '‰' aanpassen

Bijlage 1 kengetallen

omschrijving	vóór 1999	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Aantal burchten (excl. bijburchten)	1	3	5	6	8	9	14	17	19	22	23	30
Aantal bewoonde burchten (excl. bijburchten); aantal dassenfamilies	1	2	4	4	4	5	10	12	15	17	16	21
aantal burchten met jongen (geschat)	nb	0	1	1	2	2	3	3	6	6	7	9
aantal dassen (geschat)	2	12	14	16	20	23	35	40	50	55	52	67
aantal uitgezette dassen	0	12	0	3	0	0	6	0	0	0	0	0
aantal (verkeers)slachtoffers	2	2	1	0	0	3	2	5	6	7	6	4

Bijlage 2 specificatie slachtoffers

Omschrijving	aantal dassen	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	vóór 1999		
dassenslachtoffers en bijzonderheden	1	1-4: coördinaat: 139.210-404.460. Locatie: Gommelsestraat in de gemeente Tilburg, omstreeks 23.00 uur, verkeersslachtoffer. O.b.v. een betrouwbare melding en de behoorlijke schade die aan de auto zichtbaar was, is de melding opgenomen. De volgende dag is nog gezocht naar de das, echter deze werd niet gevonden.	26-2: 133.88-401.10. Locatie: zuidzijde in de berm van de Burgemeester Bechtweg in de gemeente Tilburg. Lengte: nb, geslacht: nb, de das was aangereken door een auto. De dode das werd gemeld door Mario Doome via www.waarneming.nl, waarna ik met Mario contact heb opgenomen. Volgens hem was het zeker een das. Van welke burcht de das afkomstig was, is niet bekend. De dichtstbijzijnde bewoonde burcht ligt op ong. 1 1/2 km afstand.	26-2: 139.43-406.45, in uitzetren Mulders Haaren, beer, gewicht 12 kg., lengte 90 cm., schedel is geprepareerd, hoogte kam n.b., geen tatoeage, das zag er heel gezond uit (mede door de warme winter), vanaf de starttoertot tot 15 cm. op zijn rug kaal gekrabd en wondjes van klauwen zichtbaar, hoogstwaarschijnlijk doodgebeten door een andere das (territoriumvecht).	voorraar (bericht pas in juni ontvangen). Udenhoutseweg, geen nadere gegevens. Omdat het een betrouwbare melding betrof, deze opgenomen.	14-1: 141.58-409.53; beer, tatoeage D29, das voorjaar 1999; Naam: Aukler, uitgezet aug. 1999. Pr. Bernhardlaan, gevonden in tunnel noordzijde Nieuwkuijkseweg Heusden; gestrikte das (kooptenstrik), langdurige doodstrijd, in verre staat van ontbinding.	8-4: 142.58-406.28, beer, 11 kg., verkeer, 1 jaar, gezond en doorvoerd. Oude Bosschebaan, Haaren, ingang Guldenberg.	25-4: 142.38-405.05, verkeer, geen verdere gegevens. Udenhoutseweg, Haaren nabij klooster Emmaus.	geen	geen	Groenstraat Udenhout: 18-2, van uitzetproject, verkeer, beer, 1 jaar, 11 kg, wel doorvoerd, gezond.	Honderd-bunderweg Heusden: geen gegevens.	1994: Gommelsestraat Udenhout: zeg, verkeer.		
	2	15-4: coördinaat: 139.350-408.020. Locatie: zuidzijde van de Margrietweg in de gemeente Heusden ten oosten van de manege in Giersbergen. Gerrit Polman van de gemeente Heusden heeft de das opgehaald en beoordeeld. Inventarisatiegegevens: geslacht beer, gewicht 8 kg., lengte 77 cm (excl. staart), jong dier, een of twee jaar oud, gebit in goede staat, de kop zat onder de kin onder het bloed. Hij zag er goed en wel doorvoerd uit en was verder niet beschadigd. Doodsoorzaak: aangereden door een auto. Van welke burcht de das afkomstig was, is niet bekend. De dichtstbijzijnde bewoonde dassenburcht (Harrie Smits) ligt op ongeveer 750 meter.	11-4: 142.95-406.40. Locatie: Heikant in de gemeente Haaren. Van welke burcht de das afkomstig was, is niet bekend. De hoogte van de kam was niet meer te voelen, hij was aangevreten door vogels/vos, in staat van ontbinding en stonk. Lengte: ongeveer 100 cm. De das was aangereken door een auto, geslacht: beer, gewicht: ongeveer 13 kg. N.a.v. een verzoek van IVN Consilientschap Brabant om tijdens het project 'dassenwerk' door duinguiden van het National Park aan deelnemers delen van een das te kunnen laten zien, heb ik de das aangebonden aan het IVN. Het IVN heeft hiervoor een protocol opgesteld (procedure m.b.t. prepareren van dieren). De das werd aangegeven bij de politie en naar Frans Pullens, preparateur in Waalwijk, gebracht. Frans preparateur de huid (tooiproces ongeveer 4/5 weken) en de nagels. De schedel was verrijzeld, de das had geen tatoeage.	2-4: 141.40-409.60, Nieuwkuijkseweg dichtbij burcht Jos S., Heusden, beer, gewicht 11 kg., lengte 90 cm. incl. staart, hoogte kam n.b., is geprepareerd, zag er gezond uit, slijtage tanden: conform leeftijd, tatoeage D16, naam das: Stein, kwam uit Stein in Limburg, uitgezet in op 27-8-1999 in uitzetren Mulders: 139.43-406.46 (4,6 km. van doodrijlocatie), leeftijd van de das was 8 jaar en 1 maand, geboren voorjaar 1999.	voorraar: zeg op de Schoorstraat, betrouwbare melding, geen data en precieze locatie bekend.	20-4: 139.20-405.53, verkeer, geen nadere gegevens bekend: Oude Bosschebaan (Tolberg) Haaren t.p.v. dassenwiel.	19-6: 133.75-402.50 verkeer, jong dier (geen nadere gegevens). Udenhoutseweg in Tilburg.	2-8: 140.83-405.75, beer, 12 kg, verkeer, 1 jaar, gezond en doorvoerd. Oude Bosschebaan, Haaren nabij forellenvijver.				Gommelsestraat Udenhout: beer, 1 jaar, verkeer, 11 kg, 80 cm.	1997: Vendreef Heusden: beer, enkele jaren oud, 12 kg, 90 cm, verkeer.		
	3	6-9: Coördinaat 138.69-405.30. Locatie: Gommelsestraat in de gemeente Tilburg, halfweg de Zandley en café de Rastende Jager en lag in de berm. Jan de Jong leverde de volgende gegevens aan: geslacht: beer, gewicht ong. 12 kg., lengte ong. 70 cm, de kop was verrijzeld. Jan heeft geen tatoeage gezien, de das zag er gezond uit, hij was in ontbinding i.v.m. een 'dikke' buik en de geur. Doodsoorzaak: aangereden door een auto.	28-4: 132.25-406.30. Locatie: westzijde van de N261 in de gemeente Loon op Zand nabij café de Efteling: geslacht: beer, gewicht en lengte nb, de kop was verrijzeld, hij was door een auto als het ware 'plagenderd'. Ook deze das werd aan IVN aangeboden ter preparatie. Weetrom heeft Frans Pullens de das geprepareerd: achterpoten en huid. De schedel was verrijzeld.	25-4: 140.98-407.95, Margrietweg, Haaren, waarschijnlijk afkomstig van Burcht Bert 2, beer, gewicht 10 kg., lengte 87 cm. incl. staart, zag er goed uit, schedel is geprepareerd, tatoeage D31, naam das: Bastring, kwam uit Lom in Limburg, werd uitgezet in aug. 1999, in uitzetren Prins Bernhardlaan (ong. 1 1/2 km. van doodrijlocatie), leeftijd van de das: 8 jaar en 2 maanden, geboren voorjaar 1999. Is derde teruggemelde das met tatoeage. Totaal uitgezet 21 dassen.	21-6: 133.70-402.48, Udenhoutseweg, zeg (mogelijk zogond), verkeer, gewicht 10 kg., lengte 86 cm, oudere das, geen tatoeage, algemene conditie goed, evenals gebit.	30-9: 141.05-401.55, verkeer, zeg, weg Udenhout-Oisterwijk, vlakbij Chinesse (Lei Pin), dichtbij verkeersweg N65, das was goed 'gevald', zwerf: dichtstbijzijnde dassenburcht 3 km.	8-11: 141.49-408.03, zeg, 11 kg, verkeer, 1 jaar, gezond en doorvoerd. Margrietweg, Haaren bij ingang camping Dstelloo.								
	4	1-11: coördinaat 133.65-402.46. De dode das werd gemeld door Peter Kuijpers. De das werd doodgevreten op de Udenhoutseweg, direct ten westen van het raster dat incl. twee tunnels in juli 2009 werd aangelegd, in de gemeente Tilburg. Peter vond de das in een sloot aan de zuidzijde van de weg aan de 'veilige kant' van het dassenraster. Ton de Munnik heeft de das beoordeeld: geslacht: jonge beer (juvenile), jong van dit jaar, gewicht n.b., lengte ong. 90 cm, incl. staart, binnenkant bek en anus vol maai, de kop zat onder het bloed, hij miste een boventand, geen tatoeage gezien, de das zag er gezond uit, de kop was verrijzeld en stonk behoorlijk. Doodsoorzaak: aangereden door een auto, waarna deze over het raster in de sloot is terecht gekomen.	29-4: 133.12-402.30 Locatie: N261 in de gemeente Tilburg, opgevoerd in het verlengde van de Udenhoutseweg waar een burcht ligt op het Spanderspad op landgoed Huis ter Heide. Lengte: nb, geslacht: nb, vers exemplaar, volwassen formaat, de das was aangereken door een auto. De das werd gemeld door Ernest van Asselonds van Stichting Koekelore via www.waarneming.nl. Volgens Ernest was het zeker een das, hij heeft ook aandacht voor dassen, wat reden voor hem was om deze te voeren op de site van www.waarneming.nl. De dichtstbijzijnde bewoonde burcht ligt op ong. 1 km afstand.	28-4: ong. 134.20-402.50, Udenhoutseweg gem. Tilburg, afkomstig van burcht Willy/Bert 3, Udenhoutseweg. De dode das werd gemeld door Jan Meesters (Natuurmonumenten). Omdat de melding kwam van iemand die weet hoe een das er uit ziet, is de melding betrouwbaar en is opgenomen in dit overzicht. De das werd door iemand meegenomen, was niet meer te vinden, er zijn geen nadere gegevens van bekend.	11-9: 141.23-407.98, Margrietweg, verkeer, beer, gewicht 6,4 kg., geboren voorjaar 2006.	7-10: 135.95-408.55, Pessert: maiskruiser, zeg, geen tatoeage, hoogte kam 3 mm, 1 1/2 jaar, de linkerpoten ontbraken, rechterpoten beschadigd, evenals de staart, was in staat van ontbinding. Giem Heusden.									
	5		22 juli 2008: 133.52-402.50, Udenhoutseweg in Tilburg; de dode das werd gemeld door Jan Meesters, medewerker van Natuurmonumenten, de das zag er goed uit; lengte: ongeveer 90 cm, de das was aangereken door een auto na preparatie bleek de kop te zijn verrijzeld; joote kam; op hoogste punt 11 mm; geslacht: zeg en gewicht: 11,2 kg.	2-8: 134.40-401.00. Op de nieuwe noordoost tangant, vlakbij 'de Kouwenberg' ten zuiden van de Vloeiervelden, gemeente Tilburg. Mogelijk afkomstig van burcht Willy/Bert 3, Udenhoutseweg. De dode das werd gemeld door Jan Meesters (Natuurmonumenten). Omdat de melding kwam van iemand die weet hoe een das er uit ziet, is de melding betrouwbaar en is opgenomen in dit overzicht. De das werd door iemand meegenomen, was niet meer te vinden, er zijn geen nadere gegevens van bekend.	1-11: 134.12-402.48, Udenhoutseweg, verkeer, zeg, gewicht 14 kg, lengte excl. staart 80 cm, geen tatoeage, algemene conditie zeer goed, schedel wordt geprepareerd. De melding betrof het slachtoffer sinds 2 jaar op de Udenhoutseweg.	4-11: 137.04-403.25, Schoorstraat (kapel), Udenhout, verkeer, beer, geen tatoeage, hoogte kam 1/2 mm, leeftijd: 9 maanden, 13 kg, 100 cm, puntgaaf, penisbotje 7,7 cm.									
	6		7-10: 132.36-405.78, gem. Loon op Zand, verkeersslachtoffer; de dode das werd gemeld bij Stichting Dss&Boom door Dierenopvangcentrum Tilburg; Marc Moonen (D&B) meldde het slachtoffer daarna bij mij, Miriam Giessen, medewerker van het Dierenopvangcentrum heeft de das in eerste instantie gezien. Zij reed s'nachts vanuit Waalwijk richting Tilburg en zag de das in het midden van de linkerrijstrook, liggen op de N261. De volgende dag werd (deze/die) das aangetroffen in een plastic zak bij de 'Smarias' rotonde (132.75-398.55) in Tilburg, waar deze door de dierenambulancet Tilburg werd opgehaald. De das belandde in de vriezer van Dierenopvang Tilburg. De dichtstbijzijnde bekende bewoonde dassenburcht ligt op 2 1/4 km afstand. Ik heb de das aangebonden voor het project 'dassenwerk' van het IVN Consilientschap te Bostel (Ton de Munnik), om te worden geprepareerd. Frans Pullens, preparateur, heeft de volgende gegevens vastgesteld: geslacht: zeg, gewicht 10 kg., lengte 80 cm, jong beest, de kop was verrijzeld en zag er gezond uit.	1-9:133.55-401.08, mogelijk afkomstig van burcht Willy/Bert 3, Udenhoutseweg in de gemeente Tilburg. De dode das werd gemeld door Frans Pullens, preparateur in Waalwijk. De das werd ter preparatie, na bij de politie te zijn gemeld, aangebonden door de fam. Trapman uit Loon op Zand. Hij werd beoordeeld door Frans en de fam. Trapman. Aan de buitenkant was de das licht beschadigd, hij zag er heel goed uit en had een kleine wond (buitenkant). Frans: het was 'een mooie das'. De das was aangereken door een auto en lag in de kant van de weg, vlakbij de nieuwe noordoost tangant op de oude weg van Loon op Zand naar Waalwijk. Geslacht: beer, gewicht n.b., hij had geen tatoeage. De das is opgezet en bevindt zich bij de familie Trapman.	22-11: 134.10-402.50: Udenhoutseweg, verkeer, de dode das werd pas in mei 2007 gemeld, op basis van een filmpje (mogelijk wijfje, das in typische 'moerdoodhouding') werd als slachtoffer toegevoegd aan de lijst.										
	7				10-10: 135.06-402.48, afkomstig van burcht Willy/Bert 3 of van Reinier. De das lag midden op de Houtsestraat (gem. Tilburg), kruising De Vijfhuizen. Het is het 7e slachtoffer op de Udenhoutseweg/Houtsestraat sinds 2000. Het was een beer, gewicht: n.b., lengte: ong. 80 cm, de schedel was verrijzeld. Hij werd niet op de doodrijlocatie gevonden, maar lag in de Zandlatste Leij. De das is in de Zandleij terecht gekomen. Hij is via de stuw in de Zandkante Leij terecht gekomen (ong. 100 mtr. voorbij de stuw). Hier is het water erg ondiep en is blijven steken. Hij had een tatoeage nr. D77 en was das 'Hulhorst' uit Beekbergen (Gld), werd op 25 sept. 2001 uitgezet in uitzetren Mulders op ong. 6 km afstand. Gegevens van het opvangcentrum van Dss&Boom (D&B): Hulhorst kwam op 12-07-2001 binnen bij D&B. Hij woog 3685 gram, was verzwakt, zakte door zijn voorpotjes, had veel vlooiën en werd gevonden bij de Hulhorstweg in Beekbergen. Op 23-7-2001 verliet Hulhorst de intensive care. Op 26-7 woog hij 3800 gram en op 14-8: 7,7 kg.										